

BÁTASZÉK

CIKÓ

FEKED

MORÁGY

MÖCSÉNY

ÓFALU

VEMÉND

X. ÉVFOLYAM 9. SZÁM
2019. április

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

TETT HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS INGYENES
KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CIKÓ, FEKED,
MORÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VEMÉND TELEPÜLÉSEKEN

Az ideai első tanácskozás

BÁTAAPÁTI Március 29-én megtartotta ideai első, negyedéves találkozóját a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás Lakossági Ellenőrző Csoportja. Metzné dr. Darabos Orsolya, a csoport vezetője elmondta, hogy a program kezdetén látogatást tettek a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló telephelyén. Itt Bertalan Csaba, a létesítmény vezetője tartott vetítéssel egybekötött előadást az aktualitásokról. Ezt követően az Apponyi kúriában folytatódott a megbeszélés, ahol Darabos Józsefné polgármester, a társulás elnöke látta vendégül őket. A közös ebéd előtt a csoport tagjai a következő

időszak találkozójának idejét, helyszínét egyeztették: május 24. TETT-re Kész Nap, Bataapáti; június 15. Stifolder Fesztivál, Feked; szeptember eleje Bataapáti, NRHT telephely, amikor is majd felelevenítik sugárvédelmi tudásukat, új ismeretekre tesznek szert és látogatást tesznek a K2-es tárolókamrába. A csoport tagjai új alapokra helyezték a Szervezeti és Működési Szabályzatukat. Az abban foglaltakat a soron következő TETT ülésen egyeztetni majd Metzné dr. Darabos Orsolya a társulás elnökével és a tagtelepülések polgármestereivel.

Gyermekek is gyúrták a tésztát

VEMÉND Kántor Tamás és két tüneményes kislánya (Dorka és Kata) Mohácsról érkeztek. Az ifjú apuka gyermekkorát itt töltötte nagyszülei házában és ez a föld újra és újra visszahúzza. ▶ **8. OLDAL**

Új köntöst kapott a község háza

MÖCSÉNY Nagy lépést tett előre a falu. Ezt Potápi Árpád János államtitkár állapította meg február 26-án, amikor átadták a polgármesteri hivatal és az orvosi rendelő megújult épületét. ▶ **2. OLDAL**

Minden téren igyekeznek helytállni

Látványos a befektetett munka eredménye

BÁTASZÉK Az elmúlt év meghatározó fejlesztéseiről és az idei év főbb terveiről kérdeztük Bátaszék polgármesterét. Dr. Bozsolik Róbert elmondta, hogy tavaly komoly összegeket költöttek felújításokra, idén pedig újabb előrelépés várható Lajvér és Kövesd településrészen.

– Tavaly közel 61 millió forintot költöttünk a városi sportszarnok felújítására – kezdte dr. Bozsolik Róbert. – Ezen kívül megkezdtük a Kossuth utcai civil ház felújítását, helyreállítottuk a Baross utca egy szakaszának a burkolatát, parkolót létesítettünk a Garay utcában, járdákat építettünk, de jutott forrás tetetői beruházásra, az orvosi rendelő modernizálására, oktatási épületek felújítására, napelemek telepítésére, térfigyelő kamerarendszer átépítésére is. Növeltük az önkormányzat vagyonát egy patinás épület megvásárlásával is. A városüzemeltetés terén is próbáltunk helytállni, bár ezen a területen van némi hiányérzetem.

Lajvér is bekapcsolódik a vezetékes szennyvíz hálózatba

2014 óta kiemelten kezeljük Lajvér és Kövesd településrészek fejlesztését. Minden évben mini közmeghallgatást tartunk ezeken a helyeken, folyamatosan konzultálunk velük, a javaslatok alapján használjuk fel a költségvetésben ezeknek a településrészek a fejlesztésére elkülönített forrásokat, a múlt évben tételesen ez te-

lepülésrészenként egymillió-kétszázötvenezer forint volt. Mindenki számára öröm, hogy ezek a településrészek is be tudnak kapcsolódni a vezetékes szennyvíz-szolgáltatásba, mert már zajlik a hálózat építése, mely várhatóan idén nyárra el is készül.

Folytatjuk az elnyert pályázatok megvalósítását, így be kíván-

juk fejezni a Bonyhádi úti ipari park közművezetékeinek és úthálózatának kiépítését, meg szeretnénk indítani az agrárlogisztikai központunk kivitelezését, és befejeznénk a szennyvízcsatorna hálózat építését Kövesd, Lajvér és a Gauzer telep településrészen. E mellett kutatjuk az újabb pályázati lehetőségeket is.

Kitüntetést kapott három tagtárs

A közgyűlésen elismeréseket vettek át a nyugdíjas tagtársak

BÁTASZÉK A Bátaszéki Vállalkozók Ipartestülete a közelmúltban tartotta közgyűlését az iparos kávézóban. Gerencsér János, a testület elnöke beszámolójában elmondta, eredményes évet zártak tavaly is. Jutott fejlesztésre, kisebb-nagyobb javításokra, beruházásra. Az idén az épületük tetőszerkezetét szeretnék kicserélni, ami jelentős összeg.

Az ipartestület három új taggal bővült, így most hatvankilenc a létszám, és hat pártoló tag is van. Tavaly második alkalommal rendezték meg a Szakmázz Bátaszéken szakmai napokat, melyre a helyi általános iskolásokat hívták meg. Az iskolától és a szülőktől kedvező visszajelzést kaptak, többen elmondták, bíznak abban, hogy azok a diákok, akik már ötödik osztálytól elkezdnek a helyi vállalkozók által bemutatott szakmákkal ismerkedni, előbb-utóbb ezek közül választanak majd. Tavaly két alkalommal is ingyenes számítógépes tanfolyamot szerveztek.

Az ipartestületnek minden évben lehetősége van az IPOSZ által alapított díjakkal tagtársaik jutalmazására. Ezúttal a vezetőség úgy döntött, hogy három nyugdíjas tagtársukat tisztelik meg vele.

Az IPOSZ Díj kitüntetettje Varga Sándor, aki 1955-től tagja a Bátaszéki Vállalkozók Ipartestületének, most 90 évesen is aktívan vesz részt minden rendezvényen. Az Aranykoszorús mester kitüntetést Dózsa Pál János, az ipartestület örökös elnöke kapta, aki több újításával is elismerést szerzett. Ugyancsak Aranykoszorús mester címmel jutalmazták Illés Gáspárt, aki a helyi Illés cukrászda vezetője, tulajdonosa.

Fontos fejlesztés valósult meg

MŐCSÉNY Helybeliek és vendégek sokasága vett részt Mőcsényben a felújított községháza és orvosi rendelő ünnepélyes átadásán. Eljött a rendezvényre Zsalakóné dr. Studer Krisztina, a Bonyhádi Járási Hivatal vezetője és megérkeztek a környék polgármesterei is. Valamennyien kíváncsiak voltak arra a gyarapodásra, melynek köszönhetően tovább erősödött település élhető és szerethető mivolta.

A házigazdák nevében Krachun Elemér, Mőcsény polgármestere köszöntötte a jelenlévőket. – Ahogyan mondani szokták, egy alkotás akkor teljes, ha benne megvalósul tartalom és forma egysége – hangsúlyozta Krachun Elemér. – A tartalom a mi esetünkben egyenlő a mindennapi, hatékony és ügyfélbarát munkával. A forma jelenti azt a helyszínt, mely alkalmas a minőségi, kifogástalan munka elvégzésre.

A polgármester végezetül arra biztatta a helybelieket, hogy továbbra is bátran lépjenek be a megújult hivatal kapuján, amennyiben segítségre van szüksége. Hiszen az épület mindenekelőtt a mőcsényiekért van és a mőcsényiek előtt tisztelegve kapott méltó köntöst.

Potápi Árpád János, nemzetpolitikáért felelős államtitkár, országgyűlési képviselő beszédében röviden áttekintette azt a pénzügyi ciklust, melyben 12 ezer milliárd forint állt rendelkezésre. A közzétett harminchárom település hatvanhat projektje valósulhatott meg a rendelkezésre álló, nagyjából 9 milliárd forint értékben.

– A legtöbb tervezet épület-energetikai korszerűsítést célozott meg, miként tette azt Mőcsény is – folytatta az államtitkár. – Az immár akadálymentesített községháza kívül-belül megújult, hőszigetelést kapott, megvalósult a padlásfödém szigetelése, megtörtént a nyílászárók cseréje, a villamos hálózat és a fűtés korszerűsítése, az épület tetéjére napelemes rendszer került. A több mint 42

A felújított mőcsényi hivatal irodáit Darabos Józsefné, a TETT elnöke és Potápi Árpád János is megtekintette

milliósi pályázati pénz, mint beruházási költség mellé a község 3 és fél millió forintos önrészt tett hozzá. A beruházás a helyi közösséget gazdagítja – zárta mondanóját az államtitkár, aki kifejezte köszönetét nemcsak az önkormányzatnak, a polgármesternek, hanem a községben élő embereknek egyaránt.

Várják a Karasica-menti településeket

FEKED Az amúgy is kellemes küllemű település még rendezettebbé vált. Köszönhető ez annak, hogy Feked központi, frekvenciált területén, az önkormányzati épületek mögött – a kivitelező KÉSZ Kft.-vel való szerződésnek megfelelően – a közelmúltban befejeződött a patakmeder rendezés. Tillmann Péter polgármester egyéb kedvező eredményekről is beszámolhatott.

– A tavaly júniusi felhőszakadás után beadott vis maior pályázatunk március közepén elbírálták az illetékesek – mondta el a község vezetője. – Nyertünk és ez még akkor is jó hír, ha a szükséges összegnek nagyjából a felét kaptuk meg. De azért úgy ötmillió forintot képesek leszünk kárelhárításra fordítani. A település több pontján, főképp a falu felső részén és a 155-ös helyrajzi számú út mentén történtek a legnagyobb károk, ezeken a helyszíneken kezdjük el a munkát, természetesen önkormányzati pénzt is ráfordítva. További jó hír, hogy folytatódik a közmunka programunk, a bevált tevékenységgel, azaz állattenyésztéssel, azon belül juhtenyésztéssel foglalkozunk. Éppen a napokban kaptunk egy új bálázó gépet, mely a téli takarmány és a szalma kezelését könnyíti meg. Egyetlen civil szerveződésünk, a Szülőföldünk Baráti Kör Feked igen eredményesen pályázik, ennek is köszönhető, hogy idén ismét lesz nyári tábora a fekedai gyermekeknek. Az egy hetes

A fekedai stifolder fesztivál egyúttal a hagyományok ápolásának színtere is

program teljes ellátást biztosít, díjmentesen a táborlakóknak, de nemcsak a helybeli kisdíjaknak, hanem az elszármazott általános iskolásoknak is. Az egyesület nevéhez kötődik az Egy nap Fekedért elnevezésű, immár hagyományos áprilisi akció, mely a község még szebbé tételét célozza, például a temető, avagy a zápor-tározó gondozásával, illetve a határban található hulladék összeszedésével. Május 18-án mi adunk otthont a Karasica-menti települések találkozójának. Ez a patak Fekeden ered. Első alkalommal leszünk házigazdák, nagyon készü-

lünk a rendezvényre, melyhez sikerült pályázati pénzt nyerni. Szintén pályázati pénz járul hozzá a Dunamenti Svábok immár tizedik Stifolder Fesztiválja megrendezéséhez, június 15-i dátummal. Rengeteget dolgozunk a Modern Falvak programon, bízunk benne, hogy idővel a belterületi utak rendbetételére, a kultúrház felújítására és egy részmunkaidős dolgozó alkalmazására is találunk forrást. Mindent összegezve, nem unatkozunk, van tennivalónk bőven és azt azért kijelenthetjük, hogy ez az év viszonylag jól indult számunkra.

Szakmai látogatás Kalocsán

BÁTAAPÁTI Tavaly nem történt beszállítás a bátaapáti telephelyre. Így a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás Lakossági Ellenőrző Csoportja nem tartott ellenőrzéseket. Szakmai összejöveteleket viszont igen. Ez utóbbi rendezvényekről Metzné dr. Darabos Orsolya, a csoport vezetője adott tájékoztatást.

– Tavaly április 13-án látogatást tettünk az RHK Kft. telephelyén – kezdte az ismertetést Metzné dr. Darabos Orsolya. – Rövid vetítésel egybekötött előadást hallottunk, melyben szó volt a felszín feletti tárolóban levő hordókról, az azokban levő anyagok aktivitásáról, a felszín alatti tárolóban levő kamrák kialakításáról, az új technológiai eljárásokról, illetve berendezésekről.

A film és az előadás után a felszín feletti tárolóba igyekeztünk, hogy méréseket végezzünk. Megállapítottuk, hogy a hordókban levő anyagok aktivitása az előző mérés óta jelentősen csökkent. Majd a program zárásaként a településen ellátogatunk az Apponyi kúriába, ahol egy jó hangulatú vacsorával egybekötött beszélgetés zajlott le. 2008-ban a csoport vezetőjének Kardos Zsuzsannát választották, aki tíz év elteltével lemondott a vezetői posztról. A tagok javaslata majd döntése értelmében a csoport új vezetője jómagam lettem.

A múlt év június 8-án zajlott le a XVIII. TETT-re kész Nap, melyen a

Lakossági Ellenőrző Csoport tagjai is részt vettek. A program egyik napirendi témája volt a Csoport 2017. évről készült beszámoló. Előadásomban számot adtam az elmúlt év ellenőrzéseiről és tapasztalatairól, a csoport jelenlegi ellenőreinek személyi változásairól és feladataikról, távlati terveinkről és a végén egy kis érdekességgel is szolgáltam a résztvevőknek.

Látogatás a kalocsai Ökopontban

Íme, egy kis statisztika: 2008. december 9. és 2018. december 31. között negyvenöt alkalommal járunk az ellenőrzött zónában. Jelenleg huszonegy ellenőr van a nyolc településről, de összesen harminchét fő vett részt eddig a csoport munkájában. Legtöbbször 2014-ben és 2015-ben ellenőriztünk, nyolc-nyolc alkalommal. A legtöbb ellenőrzésen Péter József bátaszéki lakos vett részt, összesen tizenegy alkalommal.

Tavaly november 30-án a Lakossági Ellenőrző Csoport tizenhat tag-

A Csoport a Kalocsai Porcelán Manufaktúra bejáratánál

ja, köztük Bagdy László, a Csoport kommunikációs referense, valamint Darabos Józsefné, a TETT elnöke Kalocsára látogatott. A településen az újonnan épült Ökopontban – ami egyben a TEIT bemutató terme is – fogadott bennünket dr. Bálint József polgármester, aki rövid tájékoztatást adott az épületről, a helyi adottságokról és körbevezetett bennünket az intézményben. Ezt követően a Kalocsai Porcelán Manufaktúrába látogattunk el, ahol megismerhettünk a helyi kézműves termékek készítésének fázisait. A találkozót közös ebéddel zártuk.

Nyílt Nap várja az érdeklődőket

BÁTAAPÁTI A TETT támogatási összegek felosztása február 6-án megtörtént. Darabos Józsefné, a TETT elnöke, Bátaapáti polgármestere elmondta, hogy az idei költségvetést megalapozó döntések születtek. A március 19-én tartott társulási ülésen a résztvevők el is fogadták az erre vonatkozó előterjesztést. Május 4-én, az RHK Kft.-vel közösen tartják a Nyílt Napot, ez a rendezvény érinti a TETT költségvetését.

Információk több tízezer évre

A társadalom számos területén jelentős mennyiségű információ, adat és tudás keletkezik, így az elmúlt évtizedekben ezeknek menedzsmentje egyre fontosabbá vált. Ugyanakkor fokozatos elmozdulás figyelhető meg a termelés-alapú gazdaság irányából a tudás-alapú gazdaság felé. Ezen változások okozta kihívások új eszközök, megközelítések és szabványok bevezetését kívánják.

A radioaktív hulladék-kezelés magas követelményeket támaszt az információ-, adat- és tudásmenedzsment szakterületével szemben, nem csak az egymással kapcsolati rendszerben álló adatok, információ és tudás nagy mennyisége miatt, hanem a nemzeti programok által lefedett hosszú időtávok során keletkező adatokra, amelyek nagyon hosszú távú megőrzést kívánnak. A mélységi-geológiai radioaktív hulladék-tároló (az elfogadott megoldás a nagy aktivitású és hosszú élettartamú hulladék, valamint a kiegészítő elemek végleges elhelyezésére) kutatásaitól annak bezárásáig dolgozó generációi váltják egymást és a munkavégzés során keletkezett információ, adat és tudás hozzáférhető és érthető kell maradjon a következő generációk számára. A hulladéktároló bezárását követően pedig az intézményes őrzés időszakát követő generációknak is képeseknek kell majd lenniük megalapozott döntést hozni a radioaktív hulladék-tárolókról. Ezen cél érdekében nem csak a technikai szempontokat kell figyelembe venni, hanem a társadalmi és humán szempontokat is.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Nukleáris Energia Ügynökségének Radioaktív hulladék-kezelési Bizottsága (OECD/NEA/RWMC) égisze alatt az elmúlt időszakban három projekt folytatott kutatási tevékenységet: a Hosszú távú adat-megőrzés (RK&M); a Radioaktív hulladék-tárolók metaadatai (RepMet); valamint a Radioaktív hulladékok leltározási és riportálási módszertanának szakértői csoportja (EGIRM).

A NEA a három projektből egy közös programot szándékozik létrehozni „Információ-, adat- és tudásmenedzsment” (Information, Data and Knowledge

Management, IDKM) elnevezéssel. Az IDKM program indítását a NEA egy nemzetközi konferencia keretében kezdeményezte, amelyre 85 résztvevő érkezett 16 országból és 28 előadó részéről 32 előadás hangzott el.

A konferencia előadásai hat fő terület köré összpontosultak, amelynek keretében bemutatásra kerültek a korábbi IDKM-hez kapcsolódó projektek (RepMet, RK&M, EGIRM) eredménytermékei, melyek elkészítésében a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. is aktív szerepet vállalt.

Az előadók által képviselt társaságokban és intézményekben közös jellemző volt a dolgozók életkorának magas átlaga, a közeljövőben nyugdíjba vonulók tudásának dokumentálására, rögzítésére és átadására tett különböző sikerű erőfeszítésekről történő beszámolók.

Beszámolók hangoztak el Franciaországból, Oroszországi Föderációból, USA-ból, Egyesült Királyságból és Japánból. A beszámolók során az előadók bemutatták szervezetük által fejlesztett tudásmenedzsment rendszereket, beszámoltak vonatkozó jövőbeli terveikről, illetve a tudásmenedzsment terén végzett munkájukról, alkalmazott módszerekről.

Az IDKM technikai aspektusait bemutató előadók között olyan neves intézményeket képviselő előadók voltak, mint a CERN, Európai Ügynökség, több egyetem és nemzeti levéltár, továbbá a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség. A CERN és az Európai Ügynökség beszámolt arról, hogy egy-egy kísérlet, illetve program befejeztével több petabyte mennyiségű adat keletkezik, melyeket a kutatók még évekig kutatnak, illetve a CERN Hadronütköztetőjében már exabyte (exabyte, EB 10¹⁸ = 1000⁶ – több mint

230 000 000 DVD film felel meg 1 exabyte adatmennyiségnek) mennyiségű adatokat kell kezelni és megőrizni. Az Európai Ügynökség rendszereiben alkalmazzák a mesterséges intelligenciát, robotikát, gépi tanulási rendszereket, természetes nyelvi feldolgozást, mély tanulási módszereket, a prediktív modellezést és a javaslatokat adó algoritmusokat is.

A radioaktív hulladék-kezelés szociális és humán aspektusai tárgyában tartott előadások közül felsorolásra kerültek azok a lehetséges események, amelyek valószínűsíthetővé teszik a tudás-, információ- és adatvesztést. Említették továbbá a levéltárak és múzeumok szerepét, valamint a markerek, időkapszulák, a szabályozási keretrendszer, a tudásmenedzsment és más eszközök igénybevételét a hosszú-távú tudásmegőrzés területén. Szó volt az ún. dedikált rekord halmazokról, ilyen például a létfontosságú rekordok halmaza, amely a radioaktív hulladék-kezelő társaságok által alkalmazható módszer azon rekordok, adatok halmazának kiválasztásához, amely adatok szükségesek a jövőbeli generációk számára a tárolóval kapcsolatos megalapozott döntések meghozásához. A földtudományok képviselői hangsúlyozták, hogy fontos az adatok FAIR (megtalálható, hozzáférhető, interoperábilis, újrahasznosítható) elvek szerinti tárolása.

Befejezésül bemutatásra került az IDKM tervezett programja, amelyet négy munkacsoport alá terveznek szervezni, Biztonsági értékelés, Tudásmenedzsment, Archiválás, és Tudatosság megőrzés szerinti bontásban. A hallgatóság lehetőséget kapott a tervezett tevékenységek észrevételezésére, amit visszacsatolás követett. Az elhangzottak alapján összefoglaló előterjesztő anyag készült, amelyet benyújtottak az RWMC-hez elfogadásra.

Az elkészült termékek hasznosíthatók az RHK Kft.-nél a rendszerfejlesztés, szabályozás és biztonsági értékelés készítési feladatokban, a jövőbeli tevékenységek pedig a hosszútávú-adatmegőrzés további feladatainak végrehajtásában járulnak hozzá a Társaság megfelelőségéhez.

NYÍLT NAP ÉS GYERMEKNAP

BÁTAAPÁTIBAN

9:00-16:00

A RADIOAKTÍV HULLADÉKOKAT KEZELŐ KFT.
ÉS A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ
TÁRSULÁS SZERVEZÉSÉBEN

NYÍLT NAP

LÁTOGASSA MEG MAGYARORSZÁG
FELSZÍN ALATTI RADIOAKTÍVHULLADÉK-
TÁROLÓJÁT BÁTAAPÁTIBAN!

6 KILOMÉTER HOSSZÚ VÁGATRENDSZER
A 340 MILLIÓ ÉVES GRÁNITBA ÁGYAZVA

250 MÉTERES MÉLYSÉGBEN
KIALAKÍTOTT TÁROLÓKAMRÁK

15 TONNÁS VASBETON
KONTÉNEREKBE ELHELYEZETT
HULLADÉK

TÁJÉKOZTATÓ VIDEÓ ÉS
ÉRINTŐKÉPERNYŐS ANYAGOK
A FELSZÍNI LÁTOGATÓKÖZPONTBAN

SZAKMAI KÍSÉRET A FÖLD ALATT!

GYERMEKNAP

11:00 CSURGÓ ZENEKAR

HELYSZÍN:
NEMZETI RADIOAKTÍVHULLADÉK -
TÁROLÓ PARKOLÓJA

15:00 BÁBSZÍNHÁZ

TOVÁBBI PROGRAMOK:
LÉGVÁR, ÖKOSÁTOR, RHK SÁTOR, BÜFÉ
LUFIAJTOGATÁS, CSILLÁMTETOVÁLÁS
NÉPI JÁTÉKOK, HAJFONÁS, ARCFESTÉS,
FAZEKASMŰHELY, KÜRTÖSKALÁCS,
VATTACUKOR

A LÁTOGATÁS FELTÉTELEKHEZ KÖTÖTT,
A RÉSZLETEKRŐL ÉRDEKLŐDJÖN:

LATOGATAS@RHK.HU

2019.
MÁJUS

4.

 RHK

 Tett

Főzőklub, boszorkányhabbal

MÓRÁGY A település jelentős részét megmozgatta az a rendezvény, mely az EFOP-1.3.9-es pályázat keretében február 18-án délután zajlott le a mórágai általános iskola szervezésében. Mucska Melinda igazgató elmondta hogy fánk sütéssel egybekötve elevenítették fel a régi helyi farsangi hagyományokat.

Helyszínül a Gránit Községi Ház szolgált. A programon most nem csak a főzőklubos csapat vett részt, hanem az iskola összes tanulója 1-8. évfolyamon, valamint az óvodások, óvónők és dajkák, az Összetartás Mórágéért Egyesület tagjai és a pedagógusok.

A rendezvény célja címszavakban megfogalmazva: a farsangi hagyományok felelevenítése, a fánk sütés alapanyagainak és eszközeinek megismerése, a munkafolyamatok elsajátítása és tevőleges részvétel az ételkészítésben. Ezen túl a terítés, a tálalás és a vendéglátás lebonyolítása, a helyes étkezési kultúra közvetítése. A lényeg természetesen a közösségi

A fiatalok a felnőttek útmutatása mellett sajátították el a fánk sütést

élmény erősítése volt, az óvoda és iskola közötti kapcsolat elmélyítése, illetve az ovisok első osztályra hangolódásának előkészítése.

–Délután három órakor gyülekeztünk a Gránit Községi Házban, ahol eredeti sváb recept alapján farsangi és csöröge fánkot készítettünk a gyerekekkel hat cso-

portban – kezdte beszámolóját Mucska Melinda. – Az alapanyagokat a főzőklub biztosította számunkra. Nagy segítségünkre voltak az Összetartás Mórágéért Egyesület asszonyai, akik a munkafolyamatokat irányították. A gyerekeket bevontuk a gyúrás, nyújtás, kelesztés, rádlizás és formázás rej-

telmeibe. Nagyon aktívan és érdeklődően sűrűgtek a konyhában. A fánkhoz egy különlegességet is készítettek: a boszorkányhabot, aminek nagy sikere volt minden körében. A felvert tojásfehérjéhez cukrot és lekvárt kevertek és ezzel ízesítették a finom fánkokat. A közös munka jutalma a fenséges habos és lekváros fánkok elfogyasztása és beszélgetés volt. Az iskolások az inycsiklandozó finomságokból megkínálták a nagycsoportos óvodásokat és óvónőket is.

A program különlegessége volt, hogy az asszonyok folyamatosan beszéltek egy kicsit a régi farsangi szokásokról és hagyományokról. A régi sváb hagyományok ápolása mellett az idősebb generáció sütési tapasztalatait is megfigyelhették a gyerekek. A közösségi élmények erősítették az ismeretszerzést. A több generációs együtt munkálkodás, a munkafolyamatok összehangolása jó alkalom volt egymás megismerésére. Vidámsággal és sok tapasztalattal gazdagodva zártuk a szép délutánt.

6

Aranycsapat lehet az ezüstös fiúkból

MÓRÁGY A legtöbb győzelem, a legtöbb szerzett gól és a legjobb gólarány – ezen adatok alapján nem meglepő, hogy a megyei II. osztályban a Mórágai SE zárta az élen az őszt.

– A hétpontos előny birtokában megnyílt a lehetőség arra, hogy három ezüst után csapatunk immár aranyéremmel zárja a június 30-ig tartó bajnokságot – fejezte ki reményét Illés Béla, a Mórágai SE edzője. – Igaz, addig még sok meccs van hátra. Az eddig mérkőzéseken a legeredményesebb góllövőnk ugyanaz volt, aki tavaly is a legtöbbszőr, ötvenegy alkalommal talált az ellenfél kapujába: Tóth Tamás. Hozzájárulásunkkal a közelmúltban átigazolt a kettővel magasabb kategóriát jelentő, NB III-as Szekszárdi UFC-be. Ami az eredményeket illeti, az nem másnak, mint az évek óta tartó, tudatos építkezésnek köszönhető. A szakosztály alapvetően a helyi fiatalokra támaszkodik, néhány bátaszéki mellett zömében mórágai gyerekekből neveli ki az utánpótlást. Míg a felnőttek, mint arról már szó volt, háromszor lettek ezüstérmesek, addig az ifjúági csapat háromszor szerezte meg az aranyérmét. Jelen pillanatban hét ifi játszik, elismerésre méltóan, a felnőtteknél. Úgy is lehet fogalmazni, hogy a hétszáz fős falut tekintve a labdarúgók erőn felül szerepelnek. Ám most már az eredmények köteleznek.

Tóth Tamás ötvenegyszer talált az ellenfél hálójába

– Sportlétesítményünk az elmúlt évekhez képest, köszönhetően a TAO pályázattal, nagy fejlődésen ment keresztül – folytatta Illés Béla. – Az öltöző épület és klubhelyiség mellett megépült egy műfüves kispálya. Elkészült a komplett eredményjelző is. Ugyancsak készül a nagypálya teljes, korszerű világítása is. Még a bajnokság befejezése előtt, ugyancsak a TAO forrás révén bekerítjük az egész létesítmény-rendszert, a kapuk mögé pedig egy-egy labdafogó hálót telepítünk.

A mórágai focimeccsek általában kétháromszáz érdeklődőt vonzanak. Ez, más településekhez, akár néhány város szurkolóihoz mérten meglehetősen magas létszám. A titok nyitja egyszerű, a völgyes kistélepusítás maga színvonalas mérkőzésekkel, nagy csatákat hozó küzdelmeivel képes volt visszahódítani a közönséget.

Lengyelországban is sikert aratott a kórus

CIKÓ Tavaly óta Cikói Hagományörző Egyesületként folytatja tevékenységét a korábbi német-szekély egyesület. Bogos Jeromosné, aki alakulása óta, vagyis közel húsz éve vezet a szervezetet, elmondta: a névátváltás arra is lehetőséget teremt, hogy bővüljön a tevékenységi körük. Felidézte, hogy korábban egy német és egy szekély kórus is működött a településen, majd kisebb-nagyobb kihagyásokat követően döntöttek úgy, hogy együtt folytatják. Azóta Szabóné Gáncs Tünde a művészeti vezetőjük. A csapat az elmúlt években hatszor nyert Aranypáva díjat, háromszor Aranypáva nagydíjjal ismerték el őket a minősítőkon, kétszer pedig különdíjat kaptak. A Kárpát-medencei Vass Lajos Népzenei Versenyen pedig nagydíjat nyertek. Eljutnak külföldre is, a múlt év őszen a lengyelországi Lubań kisvárosa fogadta a cikóiakat a Nemzetközi Bukovina folklór fesztivál alkalmából. Idén januárban ugyancsak Lengyelország volt a célállomás, azon belül Jastrowie és Pila kisvárosa. Júniusban Erdélybe, a Gyergyóditró melletti Orotva községbe utaznak, immár nem először. A legközelebbi feladat mindenesetre itthon várja a csapatot. Április 27-én a Bács-Kiskun megyében található Rémen, az ottani kórustalálkozón lépnek fel. Május végén pedig a cikóiak Alsópáhokon énekelnek. A KÓTA itt, ezen a Zala megyei kistélepusülésen rendezte meg az Aranypáva Nagydíjas Gála minősítőt. Miután Hévíz, az országos hírű fürdőhely a tözsomszedságban van, a három napra utazó egyesület összeköti a hasznosat a kellemessel.

A cikói kórus Lubańban, középen Bogos Jeromosné

A művelődési ház felújítása is szerepel a tervben

CIKÓ Tavaly év végén új helyen nyitotta meg kapuját a cikói könyvtár. Pályázati, valamint TETT-támogatásnak is köszönhetően a könyvállomány a művelődési ház víz által többször is elöntött alagsorából a korábbi, használaton kívüli presszóba került.

A községi tulajdonú, amúgy eléggé leromlott állapotú ingatlant az önkormányzat helyrehozatta, az elnyert pályázati forrás pedig új bútorok, eszközök beszerzését tette lehetővé. Haures Csaba polgármester elmondta, hogy a múlt évben nemcsak ez a beruházás gyarapította és tette még lakályosabbá a települést. Önerőből készült el a temető felé vezető úton a közvilágítás, az autóbusz megállónál pedig napelemes kandeláber ad fényt. – Várjuk azt a szerződést, mely lehetővé teszi a tavaly megkezdett munkák folytatását – mondta a polgármester. – Van tennivaló a művelődési házon, remélhetőleg pályázati pénz is hozzásegít bennünket az átfogó felújítás

A közel két és félezer kötettel rendelkező cikói könyvtár tavaly óta új helyszínen várja az olvasókat

elvégzéséhez. Ötvenmillió forintos energetikai pályázatról van szó, kedvező elbírálás esetén az így megnyert pénzből hajtánánk végre például a nyílászáró cserét, a hőszigetelést és a korszerű kazán beszerzését. Ugyancsak szerepel a tennivalók között a megsüllyedt nézőtér rendbehozatala. A fentiek alapján joggal gondolhatunk arra,

hogy a művelődési ház fontos szerepet tölt be Cikó mindennapjaiban.

Haures Csaba megerősítette, hogy ez így is van. A közösségi rendezvények döntő többsége itt zajlik. A település minden lényeges közművel rendelkezik, még szennyvíz elvezető hálózattal is. Ebből a szempontból tehát jogs

az összkomfortos minősítés használata. A polgármester azért megjegyezte, hogy a községi betonutakra, járdákra ráférne némi javítás. S ami lassan már különlegességnek számít ilyen léptékű helyszínen: nemcsak óvoda, hanem nyolcosztályos általános iskola is beletartozik az intézményhálózatba.

Posta parkoló épül a TETT támogatásból

VÉMÉND A község képviselő testülete elfogadta a költségvetést. Barta Erzsébet polgármester elmondta, hogy idén is számos beruházást terveznek, valamint folytatják a már tavaly eltervezett, elindított beruházások kivitelezési munkáit.

– Ez év márciusában több együttműködési megállapodást, támogatói okiratot aláírtunk – folytatta a polgármester. – A járási start minta-program (kertészet és állattartó gazdaság) 2019 márciusától 2020 február végéig folyamatos. A korábbi gyakorlatnak megfelelően az idei évben is konyhakerti növényeket termesztünk, valamint továbbra is sertés- és fűrtartással foglalkozunk.

A hagyományos közfoglalkoztatási program március 15-től indult. Négy főt foglalkoztatunk ebben a formában, mert az idei évtől megszűnt a száz százalékos bértámogatás.

A Véméndi Településüzemeltetési és Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft. üzemeltetése alatt álló Tésztakészítő Üzem működése folyamatos. Valamennyi típusú tökéletesíteni tudtuk és az első, 8,3 tonna rendelés megkezdett.

A Társadalmi Ellenőrző és Tájékoztató Társulás idén is támogatja községünket. A támogatásból valósítjuk meg a posta parkoló kialakítását, valamint a vízelvezetési problémák megoldását. Várhatóan még tavasszal elindul a beruházás. A támogatásból belterületi utak felújítását és kátyúzását fogjuk elvégezni, várhatóan a nyár folyamán.

Aláírásra került a TOP 321 energetikai pályázat támogatói okirata is, így ez a beruházás is elindulhat. Hamarosan megújul az orvosi rendelő vizesblokkja, korszerűsíteni fogjuk a fűtést, valamint napelemek kerülnek a tetőre. Ebből a

Folyamatos a Tésztakészítő Üzem működése

forrásból fogjuk finanszírozni az Általános Iskola, az Idősek Otthon és a Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítését is. A beruházás befejezését követően a középületek éves ener-

gia-fogyasztásának csökkenése 226.453,98 kWh/év lesz.

A LEADER pályázati forrásokkal kapcsolatban azt a tájékoztatást kaptuk, hogy várhatóan szeptemberben elindulhatnak a beruházások. Ahogy már korábban is írtuk, ezen belül fogjuk felújítani az Ötvályú-forrást, valamint megújul a Sportpálya öltözője is.

A már futó pályázatok mellett az önkormányzat a Magyar Falu Programon belül számos pályázatot kíván beadni. Ezekhez a tervek folyamatosan készülnek. Az első már kiírt pályázatban a sportsarnok vizesblokkjainak felújítására, valamint egy térelválasztóra kívánunk pályázni. A Nemzeti Művelődési Intézet ismét partneri kapcsolatba lépett velünk – ezúttal egy elkészített filmet 2020 elején láthat majd a szélesebb közönség.

2019. évi programtervezet:

Április 13.:	Húsvéti készülődés (Tájház)
Május 11.:	Családi Majális Véménden (Karawanka zenekar)
Május 19.:	Lenau-díj átadó (Német Nemzetiségi Kultúrcsoport)
Július 6.:	Falunap (Tutti Frutti Music Band)
Augusztus eleje:	Nemzetiségi hagyományörző tábor
Szeptember 22.:	EMH Autómentes Nap
Október 12.:	Halászléfőző verseny (Juice zenekar)
Október 19.:	Familien Musik – Családi Zenészek Találkozója
December 1.:	Idősek Napja
December 22.:	Adventi Varázs és Koncert
December 27.:	id. Dárdai Pál emléktorna

Nőnap, környezetszépítés, virágosítás

ÓFALU Nőnap alkalmából teadélutánra invitálta az önkormányzat a szebbik nem tagjait. A pályázati pénzből támogatott rendezvény valóban délután kezdődött, tekintettel arra, hogy a munkájukat befejező hölgyek jelen lehessenek. Akinek nehezére esett a járás, azt a falubusz szállította a helyszínre, azaz a művelődési házba. A vendégeket Jung János falugondnok, önkormányzati képviselő köszöntötte. A süteménnyel, üdítő itallal kínált résztvevők régi videofilmeket tekintettek meg lakhelyükről.

A települések többségéhez hasonlóan Ófalu is környezetének takarítására használta fel a március 23-i, szombati napot. A több mint tucatnyi lelkes önkéntesből álló csapat a 13 óras gyülekező után az önkormányzattól a bekötő út felé vette az irányt. Bechli Erzsébet polgármester is jó példával járt elől és szorgosan gyűjtötte a szemetet. Mint elmondta, a korábbi időszakhoz képest csökkenni látszik a hulladék mennyisége, de azért most is akadt olyan sörös doboz, melyet nagy valószínűséggel a gépkocsi lehajtott

A Nőnapra érkezett hölgyek az ófalui művelődési házban

Jó munkát végeztek az önkéntesek

ablakán át dobott ki gazdája az útra. A mintegy húsz zsáknyi szemét összeszedése után az eredményes munkát az önkormányzat által finanszírozott, babgyűlésből készült közös vacsora zárta.

Bár Ófalu országoszerte híres kiemelkedően szép természeti környezetéről, virágosításból soha nem lehet elég. Ennek megfelelően a település egy friss kezdeményezés értelmében hét különböző virágot biztosít a vállalkozó szellemű lakosságnak. A Virágosítsuk be Ófalu udvarait! elnevezésű akcióra lapzártáig tizenhét helyi család jelentkezett. A feladat egyszerű, mindössze el kell ültetni a virágokat. A rendezőség teret ad a kreativitás kibontakoztatásának: már csak azért is, mert április 30-ig képeket kérnek az érintett helyiektől az önkormányzat Facebook oldalára. A kiírás szerint a képeken szerepelnie kell annak, aki részt vett a munkában, tehát a kinyíló virágokkal együtt a munkafolyamatokat is be kell mutatni. A legtöbb like-ot kapott kis virágágyás, illetve tulajdonosa jutalomban részesül, eredményhirdetés május 16-án lesz.

Veszprémből is jöttek a bálra

MÓRÁGY Falu hívogató zene, köszöntő magyar és német nyelven, a hazai németiség himnusza, rövid táncbemutató, majd a vendégek felkérése a nyitó táncra: nagyjából így zajlott le a Mórági Német Nemzetiségi Néptáncgyűttes által szervezett sváb bál hivatalos bevezető része.

Nem maradt el az éjféltombola sorsolás sem a közel száz vendéggel hajnali fél négyig tartó, remek hangulatú rendezvényen, melynek a művelődési ház adott otthont – tudtuk meg Donáth Csabától, a Német Nemzetiségi Egyesület elnökétől, a táncsoport vezetőjétől. A bál egyébként már 1976 óta része Mórágynak ünnepi kínálatának, gyakorlatilag hagyományá vált. Ennek azért van jelentősége, mert maga a néptáncgyűttes is hagyományörző. Ebből következően a zenét tekintve is elvárás, hogy közel három órát töltsenek ki az eredeti német dallamok. Ezért hívták a szervezők a talpalávalót húzó Vagabund zenekart, mely ennek a feltételnek gond nélkül képes megfelelni.

Donáth Csaba becsülése szerint a tősgyökeres mórági lakosság legkevesebb fele rendelkezik német felmenőkkel. Mindemellett az ország több helyszínén is élnek odatelepedett, egykori mórágiak, akik tartják a kapcsolatot a völgyeségi településsel. Ezért is történt meg, hogy a legutóbbi sváb bálra is érkeztek baráti társaságok Bács-Kiskun, Baranya és Veszprém megyékből.

A Mórági Német Nemzetiségi Néptáncgyűttes, a sváb bál szervezője

Gyermekek is gyűrték a farsangi fánk tésztaját

VÉMÉND Kántor Tamás és két tünneményes kislánya (Dorka és Kata) Mohácsról érkeztek. Az ifjú apuka gyermekkorát itt töltötte nagyszülei házában és ez a föld újra és újra visszahúzza. Most ő osztja meg velünk, mi is történt azon a bizonyos délutánon...

A két kislánnyal nagy izgalmal érkezünk „nagyszülőfalum” fánk sütő rendezvényére. Már napokkal előtte lelkesítettem őket, hogy ez bizony jó buli lesz, és minden este elhangzott a „hányat kell még aludni?” kérdés, míg végül pénteken délután körülbelül fél négykor átléptük az iskola kapuját. Onnantól már a szimatunkra hagyatkozva is odataláltunk volna az ebédlőbe, ahol úgy sorakoztak már a frissen kisült, aranybarna fánkok, akár a vidám gyereksereg köszöntésére kivézenyelt díszsorfal. A kis célszemélyek a kabátokat villámgyorsan lehámozták magukról, és bevetették magukat a lisztes gyúródeszkák és porcukros tálca sűrűjébe. Onnantól nekem csak a statisza szerepe jutott, egy-egy ragadós kezét és kabátkeretbe foglalt száját sikerül néha meg- és letörölnöm, és közben mosolyogva nyugtáztam, hogy ez a rendezvény tényleg csak és kizárólag ne-

kik és róluk szól, és pont az egyszerűsége teszi nagyszerűvé. Volt fánk és tea, szólt a zene, repkedtek és pukkadtak a lufik, a szervezők és a jelenlévő nénik-bácsik pedig nagy mosollyal figyelték a száguldozó apróságokat és a kicsit kimértbben mulató nagyobakat. A legjobb lezárása a beszámolóknak pedig az, ha egy rendhagyó interjú keretében hagyom is kibontakozni a nagy ovist és a kis iskolást, hogy hadd meséljenek az idei év első nagy élményéről saját szemszögükből:

Milyen volt megérkezni a helyszínre, lányok?

- Finom fánkilla volt és nagy gömblufik is voltak!

- Igen, lufikat dobáltunk és harsogott a nevetésünk!

És hány fánkot ettetek?

- Én tízet!

- Én húszat! (ami persze túlzás, de csak enyhe...)

Jól éreztétek magatokat?

- Én nem jól éreztem magam, hanem szuperül!

- Elmondom, hogy milyen finom volt a fánk... mámmámm!

Mennének jövőre is?

- Igeen!

- Igen, és én fogom az első fánkot enni, amiben egy óriási eper lesz!